ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2023/852

z 19. apríla 2023,

ktorým sa mení rozhodnutie (EÚ) 2015/1814, pokiaľ ide o množstvo kvót, ktoré sa má umiestniť do trhovej stabilizačnej rezervy pre systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii do roku 2030

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ([2]),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([3]),

keďže:

(1) Parížska dohoda ([4]) bola prijatá 12. decembra 2015 na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) (ďalej len „Parížska dohoda“) a platnosť nadobudla 4. novembra 2016. Zmluvné strany Parížskej dohody sa dohodli, že udržia zvýšenie priemernej globálnej teploty výrazne pod hodnotou 2 °C v porovnaní s hodnotami predindustriálneho obdobia a vynaložia úsilie na obmedzenie zvýšenia teploty na 1,5 °C v porovnaní s hodnotami predindustriálneho obdobia. Uvedený záväzok sa posilnil prijatím Glasgowského klimatického paktu 13. novembra 2021 v rámci UNFCCC, v ktorom konferencia zmluvných strán UNFCCC slúžiaca ako stretnutie zmluvných strán Parížskej dohody uznáva, že vplyv zmeny klímy bude oveľa nižší pri zvýšení teploty o 1,5 °C v porovnaní s 2 °C, a je odhodlaná pokračovať v úsilí o obmedzenie zvýšenia teploty na 1,5 °C.

(2) Potreba zachovať cieľ Parížskej dohody na úrovni 1,5 °C sa stala ešte naliehavejšou po zisteniach Medzivládneho panelu o zmene klímy v jeho šiestej hodnotiacej správe, že globálne otepľovanie možno obmedziť na 1,5 °C len vtedy, ak sa v tomto desaťročí okamžite dosiahne výrazné a trvalé zníženie globálnych emisií skleníkových plynov.

(3) Riešenie klimatických a environmentálnych výziev a dosiahnutie cieľov Parížskej dohody sú podstatou oznámenia Komisie z 11. decembra 2019 o Európskej zelenej dohode (ďalej len „Európska zelená dohoda“).

(4) Európska zelená dohoda je kombináciou komplexného súboru opatrení a iniciatív, ktoré sa vzájomne posilňujú a sú zamerané na dosiahnutie klimatickej neutrality v Únii do roku 2050, a stanovuje sa v nej nová stratégia rastu, ktorej cieľom je transformovať Úniu na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje a kde hospodársky rast nezávisí od ich využívania. Jej cieľom je takisto ochraňovať, šetriť a zveľaďovať prírodný kapitál Únie a chrániť zdravie a blaho občanov pred environmentálnymi rizikami a vplyvmi. Uvedená transformácia má zároveň aspekty rodovej rovnosti, ako aj

([1]) Ú. v. EÚ C 152, 6.4.2022, s. 175.
([2]) Ú. v. EÚ C 301, 5.8.2022, s. 116.
([3]) Pozícia Európskeho parlamentu zo 14. marca 2023 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 28. marca 2023.
([4]) Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4.

osobitný vplyv na niektoré znevýhodnené a zraniteľné skupiny, ako sú starší ľudia, osoby so zdravotným postihnutím, osoby s menšinovým rasovým alebo etnickým pôvodom a osoby a domácnosti s nízkymi a nižšími strednými príjmami. Tiež predstavuje väčšie výzvy pre niektoré regióny, najmä štrukturálne znevýhodnené a okrajové regióny, ako aj ostrovy. Preto sa musí zabezpečiť, aby bola táto transformácia spravodlivá a inkluzívna a aby sa pri nej na nikoho nezabudlo.

(5) Nevyhnutnosť a hodnota plnenia Európskej zelenej dohody sa ešte viac zvýšili vzhľadom na veľmi závažné dôsledky pandémie ochorenia COVID-19 na zdravie, životné a pracovné podmienky a blaho občanov Únie. Z uvedených dôsledkov vyplynulo, že naša spoločnosť a naše hospodárstvo musia zvýšiť odolnosť voči vonkajším otrasom a konať včas, aby predchádzali alebo zmiernili dôsledky vonkajších otrasov spôsobom, ktorý je spravodlivý a vedie k tomu, aby sa na nikoho nezabudlo vrátane osôb ohrozených energetickou chudobou. Európski občania sú naďalej pevne presvedčení, že to obzvlášť platí pre zmenu klímy.

(6) Únia sa v aktualizovanom vnútroštátne stanovenom príspevku, ktorý bol predložený sekretariátu UNFCCC 17. decembra 2020, zaviazala, že do roku 2030 zníži čisté emisie skleníkových plynov v celom hospodárstve Únie minimálne o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990.

(7) Prijatím nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 ([5]) Únia do právnych predpisov zakotvila cieľ klimatickej neutrality v celom hospodárstve najneskôr do roku 2050 a cieľ následne dosiahnuť záporné emisie. V uvedenom nariadení sa takisto stanovuje záväzný cieľ Únie dosiahnuť do roku 2030 domáce zníženie čistých emisií skleníkových plynov (emisie po odpočítaní odstránených emisií) aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990, ako aj to, že Komisia sa má usilovať o zosúladenie všetkých budúcich návrhov opatrení alebo legislatívnych návrhov vrátane rozpočtových návrhov s cieľmi uvedeného nariadenia, a v prípade nezosúladenia uviesť dôvody tohto nezosúladenia ako súčasť posúdenia vplyvu pripojeného k uvedeným návrhom.

(8) K zníženiam emisií stanoveným nariadením (EÚ) 2021/1119 musia prispieť všetky odvetvia hospodárstva. Preto by sa ambícia systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Európskej únii (ďalej len „EU ETS“), stanovená v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES ([6]), mala upraviť tak, aby bola v súlade s cieľom znížiť do roku 2030 čisté emisie skleníkových plynov v celom hospodárstve, s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu najneskôr do roku 2050 a s cieľom následne dosiahnuť záporné emisie, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) 2021/1119.

(9) S cieľom riešiť štrukturálnu nerovnováhu medzi ponukou a dopytom v prípade kvót na trhu sa rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1814 ([7]) v roku 2018 zriadila trhová stabilizačná rezerva (ďalej len „rezerva“), ktorá funguje od roku 2019. Bez toho, aby boli dotknuté ďalšie revízie rezervy v rámci všeobecnej revízie smernice 2003/87/ES a rozhodnutia (EÚ) 2015/1814 v roku 2023, by Komisia mala neustále monitorovať fungovanie rezervy a zabezpečiť, aby rezerva bola v prípade budúcich nepredvídateľných vonkajších otrasov spôsobilá plniť svoj účel. Spoľahlivá a výhľadová rezerva je nevyhnutná na zabezpečenie integrity systému EU ETS a na jeho účinné riadenie, aby ako politický nástroj mohol prispievať k splneniu cieľa Únie dosiahnuť klimatickú neutralitu najneskôr do roku 2050 a cieľa následne dosiahnuť záporné emisie, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) 2021/1119.

(10) Rezerva funguje na základe aktivácie úprav ročného objemu kvót, ktoré sa majú obchodovať formou aukcie. S cieľom zachovať maximálny stupeň predvídateľnosti sa v rozhodnutí (EÚ) 2015/1814 stanovili jasné pravidlá umiestňovania kvót do rezervy a ich uvoľňovania z nej.

([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

([6]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

([7]) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1814 zo 6. októbra 2015 o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a o zmene smernice 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 264, 9.10.2015, s. 1).

(11) V rozhodnutí (EÚ) 2015/1814 sa stanovuje, že ak celkové množstvo kvót v obehu presahuje stanovený horný limit, od objemu kvót, ktoré sa majú obchodovať formou aukcie, sa odpočíta množstvo kvót zodpovedajúce danému percentuálnemu podielu uvedeného celkového množstva kvót a umiestni sa do rezervy. Naopak, ak celkové množstvo kvót v obehu klesne pod stanovený dolný limit, pre členské štáty sa má z rezervy uvoľniť množstvo kvót a pripočítať k objemu kvót, ktoré sa majú obchodovať formou aukcie.

(12) Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/410 ([8]) sa zmenilo rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 tak, že sa percentuálna miera, ktorá sa má do 31. decembra 2023 používať na stanovenie množstva kvót, ktoré sa má každý rok umiestniť do rezervy, zdvojnásobila z 12 % na 24 % s cieľom vyslať dôveryhodný investičný signál na zníženie emisií CO_2 nákladovo efektívnym spôsobom. Uvedená zmena bola prijatá v kontexte bývalého cieľa Únie v oblasti klímy do roku 2030 znížiť emisie skleníkových plynov v celom hospodárstve aspoň o 40 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990.

(13) V súlade s rozhodnutím (EÚ) 2015/1814 mala Komisia do troch rokov od dátumu začatia prevádzky rezervy na základe analýzy správneho fungovania európskeho trhu s uhlíkom uskutočniť svoje prvé preskúmanie rezervy a v prípade potreby predložiť návrh Európskemu parlamentu a Rade.

(14) Komisia v preskúmaní rezervy, ktoré vykonala v súlade s rozhodnutím (EÚ) 2015/1814, venovala osobitnú pozornosť percentuálnej miere na určenie množstva kvót, ktoré sa má umiestniť do rezervy, ako aj číselnej hraničnej hodnote pre celkové množstvo kvót v obehu a množstvu kvót, ktoré sa má uvoľniť z rezervy.

(15) Z analýzy vykonanej v rámci preskúmania rezervy, ktoré uskutočnila Komisia, a očakávaného vývoja relevantného pre trh s uhlíkom vyplynulo, že miera 12 % celkového množstva kvót v obehu na určenie množstva kvót, ktorá sa má po roku 2023 každý rok umiestniť do rezervy, nestačí na to, aby sa predišlo značnému nárastu nadbytku kvót v systéme EU ETS. Zachovaním miery 24 % v tomto rozhodnutí by nemali byť dotknuté ďalšie revízie rezervy vrátane prípadnej ďalšej revízie percentuálnej miery na určenie množstva kvót, ktoré sa má umiestniť do rezervy, v rámci všeobecnej revízie smernice 2003/87/ES a rozhodnutia (EÚ) 2015/1814 v roku 2023.

(16) Keďže cieľ tohto rozhodnutia, a to zachovanie súčasných parametrov rezervy zavedenej podľa smernice (EÚ) 2018/410 nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a účinkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto rozhodnutie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

(17) Rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALI TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Zmena rozhodnutia (EÚ) 2015/1814

V článku 1 ods. 5 prvom pododseku rozhodnutia (EÚ) 2015/1814 sa posledná veta nahrádza takto:

„Odchylne od prvej a druhej vety tohto pododseku sa do 31. decembra 2030 percentuálne podiely a 100 miliónov kvót, ktoré sa uvádzajú v týchto vetách, zdvojnásobia.“

([8]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/410 zo 14. marca 2018, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES s cieľom zlepšiť nákladovo efektívne znižovanie emisií a investície do nízkouhlíkových technológií a rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 (Ú. v. EÚ L 76, 19.3.2018, s. 3).

Článok 2

Nadobudnutie účinnosti

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Štrasburgu 19. apríla 2023

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predsedníčka*
R. METSOLA	J. ROSWALL